

„Италиянска“ и V — „Реформационна“; прекраснитѣ концертни увертюри: „Фингалова пещера“, „Хебриди“, „Приказката за хубавата Мелузина“, „Спокойно море и щастливо пѣтуване“, „Тромпетова увертюра“, „Рюи Блазъ“ и една — за духовна музика; хоровѣтъ къмъ: „Първата валпургиева нощъ“, „Сънъ въ лѣтна нощъ“, „Антигона“, „Атاليا“ (съ увертюра) и „Едипъ въ Колона“. Отъ клавириитѣ му творения, на първа линия стоятъ двата концерта g и d-moll, капричиото h-moll, „Рондо капричиозо“, поетичнитѣ „Пѣсни безъ думи“, „Характерни кжсове“, капрични, фантазии, вариации (3 тетради). (М. спаси последнитѣ (вариациитѣ), отъ опошляването, до което ги бѣха довели, следъ Бетховена, бездарни занаятчи — създатели на тъй наречената „капелмайсторска музика“). 6 сонати, прелюдии и fugи, (сжщо такива за органъ), 6 сонати за този инструментъ; 83 солови пѣсни съ пиано, 12 дуета, 50 квартета за мжжки и смѣсени гласове, 2 кантати за мжжки хоръ и оркестъръ, 50 пѣсни за смѣсенъ хоръ, 5 псалми — за соли, хоръ и оркестъръ; други 3 за осмогласенъ хоръ, безъ съпроводъ; 3 мотети за женски хоръ и 3 безъ съпроводъ, „Кирие елейсонъ“ за двоенъ хоръ, „Химнъ“ за соло, хоръ и оркестъръ; „Ти си Петъръ“ — за 5 гласа съ оркестъръ, 2 духовни пѣсни, 2 духовни мжжки хорове, 2 концертни арии, после — ораториитѣ „Елиасъ“ и „Паулусъ“ — най-ценното, що е създадено въ тази областъ следъ Хенделъ и Хайднъ. Ценна е, сжщо, и камерната музика на М., състояща се отъ: 2 клавиртриа, 7 струнни квартета, два струнни квинтета и единъ струненъ секстетъ. Освенъ това: 2 концертщюка за кларинетъ, басетхорна и пиано, едно „дуо концертанте“ за пиано (заедно съ Мошелесъ), две сонати за чело и пиано, една тетрадка „Концертни вариации“ за чело и пиано, една цигулкова соната, прелестния концертъ за цигулка съ оркестъръ e-moll — влизашъ въ репертуара на всички почти цигулари, — фрагменти отъ недовършената оратория „Христосъ“, такива отъ започнатата опера „Лорелай“. Освенъ това — единъ голѣмъ брой юношески творения, между които

11 симфонии за струненъ оркестъръ, и една — за голѣмъ, 5 малки опери, останали ненапечатани. Една голѣма заслуга на М. е, че той, чрезъ образцовото изпълнение на голѣмитѣ творения на Баха, го наново възкресява въ съзнанието на своитѣ съвременници.

Менделъ, Херманъ — Mendel, Hermann — музикаленъ писателъ, род. 6 авг. 1834 въ Хале a/S, умр. 26 октомври 1876 въ Берлинъ, училъ при Мошелесъ и Менделсонъ въ Лайпцигъ. 1853 постъпва въ музикалната фирма Шлезингеръ, после при Боте и Бокъ, като сжщевременно ревностно е изучавалъ теория и композиционна наука при Випрехтъ. 1862 основава собствено музикално предприятие, но следъ 6 години го напуща, посвещавайки се всецѣло на музикално-писателска дейность. 1870 основава „Deutsche Musikerzeitung“, който редактира до смъртта си. Трудове: биографии на: Ото Николай — единъ пѣленъ и изчерпателенъ трудъ — и Майербергъ — животъ и творения (1869) и, главно, неговия „Музикаленъ разговоренъ речникъ“ — въ 11 тома, като самъ той успѣва да напише до осмия томъ (буква М), а го довършва А. Райсманъ (1870—1883).

Менестрели, нѣм. Menestrel, фр. ménétrier, анр. minstrel — сж се наричали презъ ранното срѣдновековие въ Франция, Англия, Италия и Германия, пѣтуващитѣ, скитащитѣ се отъ едно мѣсто на друго, музиканти, практикувайки по занаятчийски начинъ професията си. М-тѣ не сж се ползували съ уважението, което сж имали трубадуритѣ въ Франция и минезингеритѣ въ Германия, понеже последнитѣ сж били отъ благороденъ произходъ, и сж упражнявали изкуството си по единъ благороденъ — не занаятчийски, начинъ.

Мензура, лат. mensura, фр. mesure — при инструментитѣ, означава отношението срѣмо дължината и широчината на звуковия корпусъ, изобщо; при органа — отношението между ширината и дължината на свиркитѣ, при флейтата — разстоянието между дупкитѣ; при струнитѣ инструменти — математически вѣрното отношение между дължината на грифа и дължината и дебелината на струнитѣ; въ мензуралната